
Fonts d'informació bibliogràfica en sociologia de les arts: una eina auxiliar

Miquel Àngel Plaza-Navas
CSIC, Barcelona

Nota de recerca

Introducció

En els darrers anys, el món de les fonts d'informació bibliogràfica s'ha desenvolupat de forma espectacular dins l'àmbit universitari. El gran avenç de les tecnologies informàtiques i de telecomunicacions, juntament amb el de la pròpia ciència documental i l'obertura de les seves biblioteques —a aquestes tecnologies—, ha permès obrir l'embolcall que impedia el coneixement ampli de les seves possibilitats com a eines auxiliars de recerca. L'arribada del fenomen d'Internet ha significat un gir important en la forma de treballar de moltes persones, fins i tot dels propis investigadors i professors universitaris, tan habituats a la utilització de les innovacions més recents.

Dels ordinadors amb pantalles monocolor, sense possibilitat de visualitzar imatges ni d'escoltar arxius de so, es va passar, en qüestió de molt poc temps, a disposar de biblioteques amb catàlegs informatitzats, bases de dades disponibles en línia i en CD-ROM, a gaudir

dels avantatges del correu electrònic, FTP, Gopher, www... i, per tant, de totes les possibilitats d'accés a la informació disponible en Internet.¹

La relació entre fonts d'informació bibliogràfica i la sociologia de les arts —com qualsevol altra disciplina acadèmica—, hauria de ser òbvia a primera vista. Tot treball d'investigació requereix un procés previ d'obtenció de dades significatives, ja sigui de forma directa (treball de camp: entrevistes, enquestes...) o indirecta (a través dels materials bibliogràfics i documentals relacionats). Aquest procés fa necessària la consulta de la producció bibliogràfica sobre la temàtica en qüestió; i per què? Entre altres raons, per obtenir una visió global de les investigacions realitzades fins a aquell moment, per conèixer els corrents teòrics i les metodologies utilitzades per altres investigadors o, senzillament, per adonar-nos del grau d'innovació que representa o no la nostra línia de recerca. En aquest sentit, les fonts d'informació bibliogràfica són un element fonamental en aquesta etapa inicial dels nostres treballs.

Objectius

S'intenta aportar dades quantitatives que permetin afirmar que les bases de dades són eines útils com a fonts d'informació bibliogràfica per la sociologia de les arts, es vol oferir una visió general d'aquestes bases de dades i dels catàlegs de biblioteques especialitzades i, com a eines auxiliars que són, afavorir la seva utilització per part dels estudiants d'aquest camp de la sociologia.

Fonts d'informació i sociologia de les arts

S'han publicat estudis generals sobre la idoneïtat de la informació electrònica dins el món universitari (Coomber; David; McCarthy), també sobre el grau d'informatització que s'ha assolit (Proulx), so-

---

1. L'any 1995, B. Jr. NASH, *Sociology Resources on the Internet: An Introductory Overview* ho va descriure d'aquesta manera:

The Internet, the worldwide network of computer networks, is rapidly transforming the production, consumption, and distribution of knowledge and information. Not only is information made available in differing electronic formats and through differing network applications, it is expanding at a most prodigious rate in terms of content. Further, much of the latest research, sociological and otherwise, now finds its way onto the Internet long before it reaches print or other traditional media. Ultimately, then, the ubiquitous nature and exponential growth of electronic networking, coupled with its research relevance, has made coming to terms with the Internet and its resources a most pressing and necessary task for all academics.

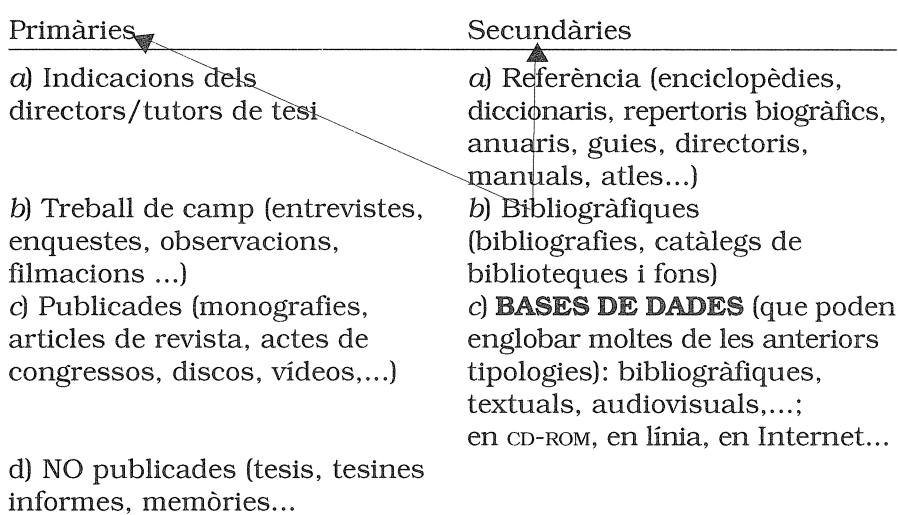
---

bre la seva problemàtica com a font de publicacions innovadores (Sosteric), sobre la seva utilitat en camps relacionats amb la sociologia (Abejón; Holbrook; Nash; Nusberg; Plaza-Navas; Ruiz; Slack; Still)² i, com a mitjà d'estudi de la producció en ciències socials a l'estat espanyol (Villagrà).

Una de les moltes definicions de font d'informació que es poden trobar és:

Las fuentes de información son la suma de elementos disponibles que contienen un conjunto de símbolos con la capacidad de significar, registrados en cualquier soporte, con el potencial de poder recuperarse para satisfacer la necesidad de [un conocimiento].³

La tipologia de les fonts d'informació s'ha anat engrandint amb l'arribada de formats electrònics però, de forma molt simplificada, un esquema podria ser el següent:

2. Els articles de Proulx i Sosteric no tenen malbaratament. Les conclusions de Nusberg, encara que centrades en les fonts d'informació existents en el camp específic de la Gerontologia social, són també aplicables en el cas de la sociologia de les arts.

The view we have obtained of information resources [...] shows considerable fragmentation. There are many resources-usually operating in relative isolation from one another. Yet, at the same time, the resources available are insufficient in number and inadequate in coverage [...] Advances in electronic information technology combined with budget restraints are already leading libraries everywhere to automate an increasing number of their materials and amass less literature on their shelves. Instead, they are placing more reliance on knowing where they can find material

Són les «bases de dades» les que més ens interessen en aquesta presentació relacionada amb la sociologia de les arts. Una definició de base de dades és:

Conjunt d'informació bàsicament textual o alfanumèrica que ha estat gravada en un suport electrònic i que disposa, a més, d'un programa informàtic que facilita la seva recuperació.⁴

La consulta del catàleg informatitzat de la nostra pròpia biblioteca universitària, dels catàlegs d'altres universitats, de bases de dades en CD-ROM i, finalment, d'Internet representa un grau de dificultat molt elevat per a molts estudiants universitaris i, fins i tot, professors i investigadors. Aquesta dificultat pot radicar en la inexperiència a l'hora d'utilitzar aparells informàtics però, essencialment, és causada pel desconeixement general envers aquestes eines auxiliars i, més especialment, per la inexistència de divulgació i d'ensinistrament adequat per a la seva utilització.⁵

Entre les millores que aporten aquestes fonts d'informació bibliogràfica es poden destacar la rapidesa de consulta, la facilitat per obtenir grans quantitats d'informació, el seu grau d'actualització, la possibilitat de gravar i imprimir els resultats, la possibilitat d'obtenir resums i, cada vegada més, la visualització i obtenció dels documents sencers.

Per tal d'acotar les possibles bases de dades d'interès en aquest estudi, s'ha d'enquadrar de forma general la sociologia de les arts. La sociologia s'inclou dins de les ciències socials, al costat d'altres disciplines també interessades en l'home dins de la societat. Les ciències socials, a la vegada, es poden relacionar amb altres disciplines de les humanitats i, fins i tot, de camps més «científics» (com medicina, medi ambient o recursos naturals).

La sociologia de les arts està interrelacionada amb altres àmbits de les pròpies ciències socials (com l'antropologia i l'ensenyament),

---

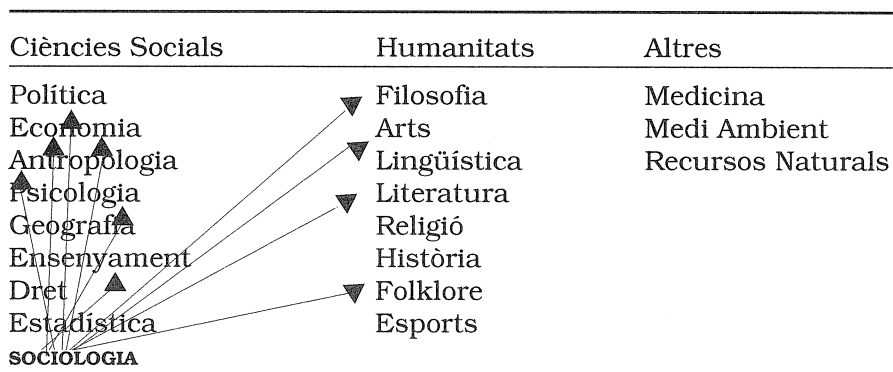
I and how they can rapidly access it [...] The introduction of several online and CD-ROM databases [...] shows exciting promise for reduce reliance on building one's own collection and the easier dissemination of information internationally. I envisage more and more of the world's knowledge [...] becoming electronically accessible and directly searchable by the end user. The Internet, which has been growing exponentially, is likely to play a critical role here [...] In the interim, a viable alternative to direct online access is CD-ROM technology. It does not require a high outlay of resources and permits access by many without the expense of being online [...] (NUSBERG, p. 61 i 62).

3. S. ROMANOS de TIRATEL. *Guía de fuentes de información especializadas: humanidades y ciencias sociales*

4. E. ABADAL FIGUERES, *Els serveis d'informació electrònica...*

5. Ch. A. MCCARTHY; S. C. KRAUSSE; A. A. LITTLE, *Expectations and Effectiveness Using CD-ROMs: What Do Patrons Want and How Satisfied Are They?*, p. 135 i 136.

però també de forma clara, amb àmbits de les humanitats (com les arts, la lingüística o el folklore).⁶ De manera que, encara que la sociologia de les arts és un camp molt específic de la sociologia, la seva amplitud temàtica dificulta dibuixar el quadre de les fonts d'informació que la inclouen.

6. Com a introducció general sobre aquests aspectes:

What is certain is that shrinking the arts to the subset known as fine art is of doubtful validity, wheter done by scholars in the arts or the social sciences [...] From the standpoint of the arts themselves there is the additional confrontation between the canon of the fine arts and what have been considered the popular arts —jazz, folk music, movies, and commercial design and music. Rather than accept a sharply drawn boundary between them, I believe that understanding is enhanced by expanding the canon and incorporating them into a sociology of arts [...] Depending upon whether scholars are allied to humanistic disciplines such as art history, aesthetics, or criticism, the start from different premises than those whose fields are part of the social sciences [...] The lack of consensus about art may impede the sociological study of the arts, but it has at the same time provided opportunities for developing an intellectual field (ZOLBERG, p. X, XI, i 2-4).

La sociologia de l'art necessita les aportacions de la història social de l'art i de l' sociològica, però té uns objectius, uns límits i uns problemes que li són propis. Com el seu nom indica, pretén estudiar la realitat des d'un altre punt de vista: el sociològic. Tal com ens diu la sociologia general, l'objectiu de la disciplina és l'estudi de la dimensió social dels fets humans, i entre les seves principals característiques, destaca el seu interès per interrelacionar els diferents nivells de la realitat social — econòmics, polítics, culturals, etc.— a fi d'intentar comprendre aquesta realitat d'una manera integral [...] En resum, dit de la manera més senzilla possible, la sociologia de l'art estudia les relacions entre l'art i la societat (FURIÓ, p. 15).

Metodologia

La quantitat actual de bases de dades és molt elevada.⁷ És, per tant, molt important conèixer aquelles que tenim a la nostra disposició i, sobre tot, conèixer quin tipus d'informació abarquen cadascuna d'elles (monografies, articles de revistes, tesis, vídeos...), quin lapse cronològic, quin àmbit territorial, etc. Una visita al servei de referència de la nostra biblioteca pot facilitar l'inici de la nostra recerca.

En aquest treball s'han consultat seixanta-sis fonts d'informació bibliogràfica en format electrònic, que cobreixen un ampli espectre de tipologies documentals (llibres, revistes, articles, congressos, tesis, adreces d'Internet...) i, un ampli espectre temàtic dins de les ciències socials i les humanitats:

36 bases de dades accessibles per Internet (*)
22 en CD-ROM (**)
8 Catàlegs de biblioteques accessibles per Internet (***)

S'han seleccionat onze conceptes de recerca amb els quals interrogar les bases de dades. Tenint en compte la diversitat i diferents possibilitats dels llenguatges d'interrogació, s'ha preferit la combinació de paraules amb operadors booleans (And, Or, Not), enfront de les possibilitats dels diccionaris i *thesaurus* de cadascuna de les bases de dades. D'aquesta manera, s'intenta donar unes dades quantitatives que siguin més o menys comparables per a totes elles. Els termes de recerca han estat:

Sociologia	Identitat artística	Música
Sociologia de la música	Mercat artístic	Etnomusicologia
Sociologia de la literatura	Política artística	Música pop i rock
Sociologia de les arts	Audiència	

7. Com exemple, una visió ràpida del catàleg de SWETS (*E-Media Catalogue 1999*. Lisse: Swets & Zeitlinger B.V. Subscription Service, 1999. P. 449), una de les empreses més importants en distribució d'informació electrònica, permet observar una oferta de 10.500 títols. D'aquests, hi ha 116 centrats específicament en ciències socials (*Social Sciences (General)*, 56; *Social Services and Welfare*, 23; *Sociology*, 37). I, relacionats amb altres aspectes més o menys afins a la sociologia trobem: *Anthropology* (16), *Architecture* (27), *Art (General)* (19), *Bibliographies* (134), *Children and Youth* (9), *Cultural Studies* (16), *Disability and Rehabilitation* (3), *Drug Abuse and Alcoholism* (6), *Education* (92), *Labour and Industrial relation* (20), *Music* (11), *Performing Arts* (5), *Philosophy* (34), *Photography and Cinematography* (4), *Political Sciences* (88), *Psychology* (104), *Public Health and Safety* (58), *Religion and Theology* (29), *Women's Interests* (4).

Malgrat que sigui un procediment molt «simplista», creiem que és suficient pels objectius d'aquest treball. Proporciona una quantitat de dades suficient per realitzar comparacions de caire general.

Les bases de dades accessibles per Internet que han estat consultades, han estat les que el distribuïdor d'informació electrònica OCLC, a través del seu servei *FirstSearch*, ens ha permès accedir durant un període de proves (per tant, l'accés a aquestes bases de dades es realitza mitjançant l'oportuna quota de subscripció). Les bases de dades en CD-ROM han estat escollides entre les que són ofertes al públic per part de la biblioteca de la Universitat de Barcelona. Les dades obtingudes reflexen les consultes realitzades durant el mes de març de 1999.

Cal destacar la diversitat de bases de dades consultades que, ni molt menys, són totes les que hi ha al mercat, són només a les quals s'han pogut accedir en el moment de realitzar aquesta visió general. Aquesta diversitat pot ser temàtica, cronològica, de tipologies documentals i de serveis oferts. Podem trobar bases de dades que només ens proporcionen la citació bibliogràfica, altres que afegeixen resums, altres (poques, però en gran augment) que donen accés al text complet de la informació (normalment són les de subscripció) i, fins i tot, altres que ens proporcionen mitjans per aconseguir l'obtenció dels documents originals per via de distribuïdors internacionals.

Classificades temàticament i amb una brevíssima descripció, les bases de dades consultades són:

Antropologia

(*) Ethnic News Watch (1985). Base de dades, amb textos complets de més de 200 periòdics i revistes generals.

Art

(*) Art Abstracts o (**) Art Index (1984). Indexa 222 revistes especialitzades en arts amb 350.000 referències.

(**) Arts & Humanities Citation Index o (*) Arts & Humanities Search (1980-). Indexa més de 8.700 revistes d'humanitats i arts amb 1.900.000 referències.

Ciències de la informació

(*) Library Literature (1984). Indexa més de 200 publicacions especialitzades amb 150.000 referències.

Economia

(**) ABI/Inform Global (1987). Indexa unes 1.200 publicacions periòdiques amb 1.000.000 de referències. La seva versió en línia indexa des del 1971 i, permet l'accés al text complet de quasi la mitat d'elles.

(*) Econlit (1969). Indexa unes 400 revistes especialitzades i ressenyes de llibres, amb unes 360.000 referències.

(**) Helecon. Informació sobre economia, negocis, gestió,... a Europa.

Ensenyament

(**) ECER. Informació sobre ensenyament infantil.

(*) Education Abstracts (1983). Indexa unes 400 revistes especialitzades amb 380.000 referències.

(*) ERIC (1966-). La més important en la temàtica amb 930.000 referències.

Gènere/Dones

(*) Contmp Women Iss.

(*) Gender Watch.

Humanitats i Ciències Socials

(**) British Humanities Index (1985). Indexa unes 350 revistes especialitzades amb 200.000 referències.

(**) CSIC-ISOC. Indexa la producció espanyola en temàtica social i humanística.

(**) Current Contents (1997). Informa sobre els treballs més recents publicats en les més importants revistes especialitzades. L'any 1997 conté més de 520.000 referències.

(*) Fact Search (1984). Conté dades i estadístiques sobre ciències socials extretes de 300 revistes especialitzades amb 86.000 referències (moltes amb adreces www).

(**) Francis (1984). D'àmbit europeu, indexa revistes i publicacions especialitzades en Humanitats i Ciències Socials.

(*) Humanities Abstracts o (**) Humanities Index (1984). Amb 370.000 referències.

(*) PerContents (1770). Indexa més de 1.700 revistes generals i especialitzades amb més de 7.000.000 de referències.

(**) Social Science Citation Index (1981). Indexa 1.400 revistes i publicacions especialitzades.

(*) Sociological Abstracts (1963). Indexa 2.700 revistes i publicacions especialitzades amb 470.000 referències.

(*) Sociological Science Abstracts (1983). Indexa unes 350 revistes i publicacions especialitzades amb 510.000 referències.

Llengua

(**) LLBA Disc (1973). (Linguistics and Language Behaviour Abstracts).

(*) MLA (1963). (Modern Language Association). Indexa unes 4.000 revistes i publicacions especialitzades amb 1.200.000 referències.

Medicina

(**) CSIC-IME. Indexa la producció espanyola de temàtica mèdica.

(**) Current Contents. Informa dels nous treballs publicats a les revistes més importants de medicina. El 1997 conté més de 450.000 referències.

(*) Health Reference Center

(*) Medline (1966). La base de dades més important en aquesta temàtica. Indexa unes 3.500 revistes i publicacions especialitzades amb més de 4.000.000 de referències.

Música

(*) RILM (1969). Amb 200.000 referències de les principals publicacions especialitzades.

Psicologia

(*) Psyc First i (*) PsycInfo (1887). Indexa unes 1.300 revistes i publicacions especialitzades amb 1.000.000 de referències.

Religió

(*) ATLAReligion (1949). Amb més de 1.000.000 de referències sobre llibres, articles i congressos.

Generals

(*) Article First (1990). Indexa articles d'un es 12.600 revistes de tots els camps amb més de 5.500.000 referències.

(**) Bibliografía Nacional Española.

(**) British National Bibliography.

(*) Contents First (1990). Indexa els sumaris d'un es 13.000 revistes de tots els camps amb 350.000 referències.

(*) EBSCO (1984). Indexa unes 2.300 revistes i publicacions especialitzades en tots els àmbits amb 3.800.000 referències. Conté el text complet d'un es 1.000 revistes.

(*) ECO (Electronic Collections Online). Conté el text complet d'un es 1.300 revistes.

(*) Facts on File (1980). Indexa notícies provinents de fonts governamentals.

(*) Fast Doc (1990) Indexa unes 1.000 revistes provinents de les bases de dades ABI / Inform i Periodical Abstracts amb la particularitat que es pot rebre el text complet mitjançant correu electrònic.

(*) Newspaper Abstract (1989). Indexa més de 25 periòdics dels USA amb 4.200.000 referències.

(*) Periodical Abstract (1987). Indexa més de 1.500 revistes i publicacions periòdiques amb 2.800.000 referències. Conté el text complet d'un es 500 revistes.

(*) Reader's Guide Abstracts (1983). Indexa publicacions de caire popular dels EUA i Canadà amb 930.000 referències.

(*) SIRS Researcher.

(*) Wilson Select (1994). Indexa unes 800 revistes. Conté referències de diverses bases de dades d'aquest productor d'informació electrònica, entre elles Social Science Abstracts i Humanities Abstracts.

Catàlegs de Biblioteques

(***) Biblioteca de Catalunya.

(***) CSIC.

(***) Universidad Autónoma de Madrid.

(***) Universidad Carlos III.

(***) Universidad Complutense.

(***) Universitat Autònoma de Barcelona.

(***) Universitat de Barcelona.

(***) Universitat Pompeu i Fabra.

(*) WorldCat. Conté més de 36.000.000 de referències provinents de les catalogacions de les biblioteques membres de OCLC. Indexa qualsevol tipus de material, excepte articles de revista. Alguns abstracts.

Congressos

(*) Eventline (1989). Dona notícia dels congressos, reunions, etc., que estan programats, amb 320.000 referències.

(*) Papers First (1993). Indexa ponències, comunicacions, etc., presentades a congressos i rebudes a la British Library, amb 1.700.000 referències. Es pot aconseguir el text complet mitjançant

correu electrònic.

(*) Proceedings (1993-). Indexa els sumaris dels congressos, conferències, etc., rebuts a la British Library, amb 54.000 referències.

Internet

(*) Net First. Conté citacions bibliogràfiques que descriuen els recursos electrònics accessibles a Internet (catàlegs de biblioteques, adreces FTP, WWW...), amb unes 70.000 referències.

Llibres

(*) Book Revdigest (1983). Indexa ressenyes de llibres publicades en 100 publicacions periòdiques dels EUA i Canadà, amb més de 365.000 referències.

(*) Books in Print o (**) Global Books in Print. Indexa els llibres en venda als USA de més de 44.000 editorials. Conté més de 2.200.000 referències

(**) ISBN. Producció de llibres a Espanya.

Revistes generals

(**) ARCE (Asociación de Revistas Culturales de España). Indexa revistes de caire cultural editades a Espanya.

Tesis

(*) Dissertation Abstracts (1861-). Indexa més de 1.400.000 de tesis presentades a les universitats de EUA i Canadà.

(**) SIGLE. Inclou unes 350.000 referències de literatura grisa de difícil localització (tesis, memòries, informes...).

Resultats

D'entre totes aquestes dades podem extreure les relacionades amb la sociologia (en general) i amb la sociologia de les arts, ordenades de major a menor quantitat de referències:

Resultats

	Sociologia	Sociologia de la literatura	Sociologia de les arts	Sociologia de la música	Identitat artística
ABI/Inform Global	1.795	596	1.441	89	225
ARCE	25	110	11	24	—
Art Abstracts	125	31	856	20	350
Article First	2.417	354	600	115	133
Arts & Humanities Citation Index	2.276	1.004	653	372	164
Arts & Humanities Search	2.566	1.101	560	403	158
ATLAReligion	9.245	1.050	201	108	67
Bibliografia Nacional Espanola	1.774	822	297	86	27
Biblioteca de Catalunya	589	45	32	44	—
Biblioteca del CSIC	3.827	437	324	90	9
Bib. Univ. Autònoma de Madrid	3.664	199	141	11	1
Bib. Univ. Carlos III	4.752	42	25	1	3
Bib. Univ. Complutense	8.716	403	515	144	1
Bib. Univ. Autònoma de Barcelona	5.417	230	152	125	—
Bib. Univ. de Barcelona	4.636	223	233	19	1
Bib. Univ. Pompeu i Fabra	1.673	88	65	18	—
Book Review Digest	4.824	3.388	1.403	286	278
Books in Print	32.561	3.833	1.811	383	168
British Humanities Index	1.525	611	606	116	12
British National Bibliography	3.084	33	37	24	52
Contents First	2.111	250	133	48	5
Contmp Women Iss	259	252	125	26	52
CSIC-IME	74	31	162	1	—
CSIC-ISOC	5.619	912	629	143	88
Current Contents (Tot)	25.006	3.604	9.271	249	304
Dissertation Abstracts Online	73.211	21.275	3.595	1.217	2.004
EBSCO	4.169	1.161	1.574	976	437
ECER	206	519	553	29	91
ECO	148	172	41	6	21
EconLit	2.781	901	1.275	9	82
Education Abstracts	1.561	156	147	55	10
ERIC	6.736	9.019	22.523	657	3.543
Ethnic News Watch	9	67	59	60	31
Eventline	126	87	735	115	12
Facts On File	18	111	53	35	26
FactSearch	46	22	16	4	1
FastDoc	515	13	17	4	7
FRANCIS	14.354	343	385	124	766

Mercats artístics	Política artística	Audiència	Música	Etnomusicologia	Música pop i rock
11.083	3.728	573	4.897	1	497
35	1	16	108	10	139
518	108	85	1.832	2	121
385	84	78	12.347	44	466
414	176	1.381	26.770	253	369
409	139	106	30.727	303	439
8	35	24	7.636	60	185
56	274	4	3.823	7	127
3	8	—	31.080	10	7.451
8	121	2	4.386	59	20
6	47	—	771	2	9
1	18	135	898	—	16
81	8	33	6.558	280	216
3	7	372	2.727	6	180
18	9	1	3.579	2	205
1	6	145	5.307	1	220
216	254	819	8.860	75	1.103
355	422	167	34.294	160	3.172
411	84	66	4.737	6	1.354
206	196	238	7.964	55	2.048
1	42	—	2.369	31	178
23	107	28	68	—	9
1	2	—	4	—	—
353	608	14	3.606	84	36
399	350	984	6.015	260	96
569	708	1.924	24.935	135	336
2.039	635	717	128.982	64	11.228
89	827	267	1.411	—	13
28	32	9	157	—	10
6.565	6.118	75	76	—	3
4	65	7	6.602	12	84
7.107	26.342	9.926	10.910	33	354
91	14	29	25.817	3	1.875
89	9	1	3.772	9	9
103	150	58	1.276	—	241
29	14	36	241	—	48
41	27	11	7.946	2	82
596	3.538	190	673	356	181

	Sociologia	Sociologia de la literatura	Sociologia de les arts	Sociologia de la música	Identitat artística
Gender Watch	799	3.283	1.800	955	1.161
Global Books in Print	11.936	269	130	36	120
Health Reference Center	23	11	2	1	—
Helecon	4.030	543	2.244	73	277
Humanities Abstracts	2.261	1.168	407	332	90
ISBN	8.744	598	264	139	9
Library Literature	81	221	140	22	—
LLBA	1.101	5.745	809	58	303
Medline	2.981	1.168	178	24	97
MLA Bibliography	2.007	35.784	3.081	768	907
Net First	667	528	308	177	13
NewsPaper Abstracts	942	659	2.272	2.116	585
Papers First	1.052	3.383	1.681	1.034	48
PerContents Indxs	212.078	76.015	32.290	7.203	222
Periodical Abstracts	17.199	1.487	1.290	813	448
Proceedings First	66	88	59	24	1
Psyc First	579	437	74	24	91
Psyc Info	5.856	2.845	617	163	433
Reader's Guide Abstracts	678	715	1.140	464	443
RILM	3.886	452	863	5.209	197
SIGLE	33.415	1.481	1.431	521	106
SIRS Researcher	72	20	3	4	2
Social Science Abstracts	3.619	114	82	45	24
Social Science					
Citation Index	5.352	426	574	40	148
Sociological Abstracts	331.912	31.048	30.717	1.490	3.958
WilsonSelect	717	587	362	101	270
WorldCat	76.895	21.204	11.754	6.551	1.330

D'entre totes aquestes dades podem extreure les relacionades amb la sociologia (en general) i amb la sociologia de les arts, ordenades de major a menor quantitat de referències:

SOCIOLOGIA

Sociological Abstracts	331.912
PerContents Indxs	212.078
WorldCat	76.895
Dissertation Abstracts Online	73.211
SIGLE	33.415
Books in Print	32.561
Current Contents (Tot)	25.006
Periodical Abstracts	17.199
FRANCIS	14.354
Global Books in Print	11.936
ATLAReligion	9.245
ISBN	8.744
Bib. Univ. Complutense	8.716

Fonts d'informació bibliogràfica en sociologia de les arts: una eina auxiliar

Mercats artístics	Política artística	Audiència	Música	Etnomusicologia	Música pop i rock
732	632	1.794	3.683	3	1.085
140	194	55	23.694	88	2.130
4	—	—	123	—	3
5.062	6.785	541	1.215	—	391
29	33	25	7.077	111	231
54	240	183	11.292	3	588
5	14	1	1.974	1	31
69	325	1.967	1.330	8	56
24	66	26	4.495		131
354	163	5.830	10.699	7.161	352
49	176	17	3.884	37	564
2.639	755	2.924	150.844	12	21.763
51	119	18	4.238	67	14
4.199	435	349	119.994	3.153	227
1.674	526	564	530	92	10.918
1	5	—	91	5	—
6	24	27	1.067	3	45
57	174	224	9.442	9	305
1.537	448	1.496	32.006	15	8.675
79	84	466	122.050	2.985	3.685
281	171	51	761	15	25
1	16	2	83	—	22
42	41	7	1.284	10	127
568	906	611	1.883	12	77
1.479	4.387	2.736	1.941	24	334
316	154	343	3.989	15	509
1.224	3.988	770	1.253.565	1.233	117.439

ERIC	6.736
Psyc Info	5.856
CSIC-ISOC	5.619
Bib. Univ. Autònoma de Barcelona	5.417
Social Science Citation Index	5.352
Book Review Digest	4.824
Bib. Univ. Carlos III	4.752
Bib. Univ. de Barcelona	4.636
EBSCO	4.169
Helecon	4.030
RILM	3.886
Biblioteca del CSIC	3.827
Bib. Univ. Autònoma de Madrid	3.664
Social Science Abstracts	3.619
British National Bibliography	3.084
Medline	2.981
EconLit	2.781
Arts & Humanities Search	2.566
Article First	2.417
Arts & Humanities Citation Index	2.276
Humanities Abstracts	2.261
Contents First	2.111
MLA Bibliography	2.007
ABI/Inform Global	1.795
Bibliografia Nacional Española	1.774
Bib. Univ. Pompeu i Fabra	1.673
Education Abstracts	1.561
British Humanities Index	1.525
LLBA	1.101
Papers First	1.052
NewsPaper Abstracts	942
Gender Watch	799
WilsonSelect	717
Reader's Guide Abstracts	678
Net First	667
Biblioteca de Catalunya	589
Psyc First	579
FastDoc	515
Contmp Women Iss	259
ECER	206
ECO	148
Eventline	126
Art Abstracts	125
Library Literature	81
CSIC-IME	74
SIRS Researcher	72
Proceedings First	66
FactSearch	46
ARCE	25
Health Reference Center	23
Facts On File	18
Ethnic News Watch	9
SOCIOLOGIA DE LES ARTS	

Fonts d'informació bibliogràfica en sociologia de les arts: una eina auxiliar

---

PerContents Indxs	32.290
Sociological Abstracts	30.717
ERIC	22.523
WorldCat	11.754
Current Contents (Tot)	9.271
Dissertation Abstracts Online	3.595
MLA Bibliography	3.081
NewsPaper Abstracts	2.272
Helecon	2.244
Books in Print	1.811
Gender Watch	1.800
Papers First	1.681
EBSCO	1.574
ABI/Inform Global	1.441
SIGLE	1.431
Book Review Digest	1.403
Periodical Abstracts	1.290
EconLit	1.275
Reader's Guide Abstracts	1.140
RILM	863
Art Abstracts	856
LLBA	809
Eventline	735
Arts & Humanities Citation Index	653
CSIC-ISOC	629
Psyc Info	617
British Humanities Index	606
Article First	600
Social Science Citation Index	574
Arts & Humanities Search	560
ECER	553
Bib. Univ. Complutense	515
Humanities Abstracts	407
FRANCIS	385
WilsonSelect	362
Biblioteca del CSIC	324
Net First	308
Bibliografía Nacional Española	297
ISBN	264
Bib. Univ. de Barcelona	233
ATLAReligion	201
Medline	178
CSIC-IME	162
Bib. Univ. Autònoma de Barcelona	152
Education Abstracts	147
Bib. Univ. Autònoma de Madrid	141
Library Literature	140
Contents First	133
Global Books in Print	130
Contmp Women Iss	125
Social Science Abstracts	82
Psyc First	74
Bib. Univ. Pompeu i Fabra	65

Ethnic News Watch	59
Proceedings First	59
Facts On File	53
ECO	41
British National Bibliography	37
Biblioteca de Catalunya	32
Bib. Univ. Carlos III	25
FastDoc	17
FactSearch	16
ARCE	11
SIRS Researcher	3
Health Reference Center	2

Aquestes dades deixen clar que, quantitativament parlant, les fonts d'informació bibliogràfica en format electrònic són eines auxiliars dignes de tenir en compte. Un examen qualitatiu d'aquestes referències, segurament, faria disminuir en gran mesura les quantitats reflexades però, això no és, en principi, raó suficient per no atorgar un alt grau d'utilitat i, per tant, cal recomanar als estudiants i professors que comencin a interessar-se en el seu coneixement. A l'igual que molts d'ells són experts usuaris d'altres programes informàtics (estadístics, processament d'imatges, llenguatge html...) que els ajuden en la realització dels seus treballs, les bases de dades també poden ser grans eines auxiliars, amb un mínim coneixement del seu contingut i funcionament.

De tota manera, les dades mostrades en les taules anteriors han de ser observades amb certa cautela. Es tracta d'una aproximació general al tema i, s'ha de tenir en compte que, no es poden comparar les xifres d'una base de dades que indexa només articles o només llibres, amb una altra que indexa únicament congressos o tesis. Per exemple:

a) Les 32.290 referències obtingudes a PerContents Indxs corresponen a articles de revistes generals i especialitzades en humanitats i ciències socials, amb un abast cronològic que arriba fins a finals del s. XVIII.

b) Les 30.717 de Sociological Abstracts corresponen exclusivament a articles de revistes especialitzades, ponències de congressos, ressenyes de llibres..., en CS des del 1963.

c) Les 22.523 de ERIC corresponen a articles de revistes especialitzades, ponències de congressos, ressenyes de llibres..., en ensenyament des del 1966.

d) Les 11.754 de WorldCat corresponen a llibres, revistes, actes de congressos, vídeos, enregistraments sonors... localitzables a les biblioteques que formen el grup OCLC. Per tant, aquí no trobem ci-

tacions a articles de revistes o ponències de congressos perquè els catàlegs de biblioteques no arriben a un grau tan alt d'indexació.

e) Les 9.271 del Current Contents són significatives perquè corresponen únicament als nous treballs publicats en les més importants revistes especialitzades en humanitats i ciències socials durant l'any 1997. És una eina, per tant, per estar al dia amb els darrers articles publicats i, no serveix per a una visió retrospectiva ni tan sols dels darrers cinc anys.

f) Les 3.595 del Dissertation Abstracts Online corresponen únicament a tesis llegides als EUA i al Canadà. No trobem cap altre tipologia documental ni, en principi, de cap altra àrea geogràfica.

g) Les 3.081 del MLA corresponen a articles de revistes especialitzades, ressenyes de llibres..., en literatura i folklore.

I, si es continués, es podria arribar a tenir una visió més específica de la importància real de cadascuna de les bases de dades estudiades.

Conclusions

Les fonts d'informació bibliogràfica en format electrònic (bases de dades i catàlegs) són eines vàlides per a la sociologia de les arts, almenys com a punt de partida per a obtenir dades bibliogràfiques en les etapes inicials dels treballs d'investigació.

Existeixen bases de dades exclusivament dedicades a les ciències socials (*Sociological Abstracts*, *Social Science Citation Index...*) que, lògicament, haurien de ser fonts d'informació d'obligada consulta. Però, també, hi ha tot un seguit de bases de dades d'altres disciplines o, de caire general, que poden ser de molta utilitat i, de les que, per tant, s'ha de tenir un mínim coneixement.

Aquestes bases de dades cobreixen, essencialment, la producció internacional, és a dir, tenen una presència quasi majoritària de la producció anglosaxona. No obstant això, es poden trobar materials de totes les àrees, especialment, l'europea. És digne de menció que, a nivell nacional, disposem de la base de dades del CSIC (CSIC-ISOC), dedicada exclusivament a les humanitats i a les ciències socials, que indexen tota la producció nacional en aquestes disciplines. També, és digne de mencionar que, les universitats nacionals disposen, per un costat, de fons que s'haurien d'anar ampliant (clarament, s'observa que la sociologia de les arts no és una de les disciplines predominants) i, per un altre, que cada dia proporcionen més serveis als usuaris com la possibilitat d'accedir a una gran diversitat de bases de dades i a altres catàlegs i, fins i tot, darrerament, a tota la informació disponible en Internet.

Bibliografia

- ABADAL FIGUERES, E (1997). *Els serveis d'informació electrònica, què són i per a què serveixen*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.
- ABEJÓN, T. (1995). «Acceso a la información. Las bases de datos musicales». A: *Jornadas sobre Bibliotecas en Conservatorios y Escuelas de Música: Vitoria, 5, 6 y 7 de octubre de 1995, Escuela de Música Jesús Guridi: ponencias*. Madrid: AEDOM, p. 169-178.
- ABY, S. H. (1997). *Sociology: a guide to reference and information sources*. Englewood: Libraries Unlimited, p. 227.
- BAKER, W.; ANDERSON, B. (1994). «The MLA Database on CD-ROM: Perception and Reality». A: *Library Review*, núm. 43(2), p. 30-36.
- COOMBER, R. (1997). «Using the Internet for Survey Research». A: *Sociological Research Online*, núm. 2(2). <> [20/5/99].
- DAVID, M.; ZETFLYN, D. (1996). «What Are They Doing? Dilemmas in Analyzing Bibliographic Searching: Cultural and Technical Networks in Academic Life». A: *Sociological Research Online*, núm. 1(4). <> [20/5/99].
- FURIÓ, V. (1995). *Sociologia de l'art*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, p. 383.
- GONZÁLEZ RIBOT, M. J. (1999). «BME: Bibliografía Musical Española». A: *xviii Congreso de la Asociación Internacional de Bibliotecas Musicales, Archivos y Centros de Documentación: San Sebastián, 21-26 de junio de 1998: actas: ponencias españolas e hispanoamericanas*. Madrid: AEDOM, p. 257-268.
- HAEKINS, D. T.; WAGERS, R. (1989). «Online Bibliographic Search Strategy Development». A: JACKSON, A. H. (ed.). *Training and Education for Online*. Londres: Taylor Graham, p. 88-95.
- HERRON, N. L. (ed.) (1996). *The social sciences: a cross-disciplinary guide to selected sources*. Englewood: Libraries Unlimited, [2a ed].
- HOLBROOK, B. (1998). «Useful Resources on the World Wide Web for Social Scientists». A: *Sociological Research Online*. <> [20/5/99].
- JACSÓ, P.; TISAZAI, J. (1996). «Music to Your Ears (and Eyes)». A: *Database*, núm. 19 (3), p.15-26.
- KIBBEE, J. Z. (1991). *Cultural Anthropology: a guide to reference and information sources*. Englewood: Libraries Unlimited.
- LI, T. Ch. (1990). *Social science reference sources: a practical guide*. Westport: Greenwood Press, [2a ed.].
- MCCARTHY, Ch. A.; KRAUSSE, S. C.; LITTLE, A. A. (1997). «Expectations and Effectiveness Using CD-ROMs: What Do Patrons Want and How Satisfied Are They?». A: *College & Research Libraries*, núm. 58(2), p. 28-142.

- MEYER, D. E.; RUIZ, D. (1990). «End-User Selection of Databases-Part IV: People/News/General Reference». A: *Database*, núm. 13(5), p. 65-67.
- MURATORI, F. (1990). «RLIN Special Databases: Serving the Humanist». A: *Database*, núm. 13(5), p. 48-57.
- NASH, B. Jr. (1995). «Sociology Resources on the Internet: An Introductory Overview». A: *Electronic Journal of Sociology*, núm. 1(3). <<http://www.sociology.org/content/vol001.003/nash.html>> [21/5/99].
- NUSBERG, Ch. (1996). «A Global Overview of Major or Unique Libraries, Clearinghouses, and Bibliographic Databases in Social Gerontology». A: *Journal of Aging & Social Policy*, núm. 8(4), p. 47-65.
- PLAZA-NAVAS, M. À. (1999). «Bases de datos musicales en España: una aproximación». A: *xviii Congreso de la Asociación Internacional de Bibliotecas Musicales, Archivos y Centros de Documentación: San Sebastián, 21-26 de junio de 1998: actas y ponencias españolas e hispanoamericanas*. Madrid: AEDOM, p. 47-106.
- PROULX, M.; CAMPBELL, B. (1997). «The Professional Practices of Faculty and the Diffusion of Computer Technologies in University Teaching». A: *Electronic Journal of Sociology*, núm. 2(3). <http://www.sociology.org/content/vol002.003/proulx_.html> [21/5/99].
- REITER, M. B. (1989). «Can You Teach Me To Do My Own Searching? Or Tailoring Online Training to the Needs of the End-User». A: JACKSON, A. H. (ed.). *Training and Education for Online*. Londres: Taylor Graham, p. 159-162.
- ROMANOS de TIRATEL, S. (1996). *Guía de fuentes de información especializadas: humanidades y ciencias sociales*. Buenos Aires: EB.
- RUIZ, D.; MEYER, D. E. (1990). «End-User Selection of Databases-Part III: Social Science/Arts & Humanities». A: *Database*, núm. 13(5), p. 59-64.
- SLACK, R. S. (1998). «On the Potentialities and Problems of a www Based Naturalistic Sociology». A: *Sociological Research Online*, núm. 3(2). <<http://www.socresonline.org.uk/socresonline/3/2/3.html>> [20/5/99].
- SOSTERIC, M. (1996). «Electronic Journals: the Grand Information Future?». A: *Electronic Journal of Sociology*, núm. 2(2). <<http://www.sociology.org/content/vol002.002/sosteric.html>> [21/5/99].
- STILL, J. (1991). «SOCIOFILE as a Tool for Historical Research». A: *Database*, núm. 14(3), p. 59-61.
- VILLAGRÀ RUBIO, A. (1992). «Scientific Production of Spanish Universities in the Fields of Social Sciences and Language». A:

- Scientometrics*, núm. 24(1), p. 3-19.
- WALKER, G. (1990). *Searching the Humanities: Subject Overlap and Search Vocabulary. A: Database*, núm.13(5), p. 37-46.
- WHITE, C. M. (et. al.) (1973). *Sources of information in the social sciences: a guide to the literature*. Chicago: American Library Association.
- ZOLBERG, V. L. (1993). *Constructing a Sociology of the Arts*. Cambridge: Cambridge University Press.